

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Súkromné gymnázium, Dneperská 1, Košice
4. Názov projektu	Bádam, bádaš, bádame
5. Kód projektu ITMS2014+	312011X674
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub pre finančnú gramotnosť
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Peter Albert
8. Školský polrok	1. polrok 2022/2023
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	gymbosak.sk/projekt2020.php

10.

Úvod

V nasledujúcej správe sa nachádza analýza a vyhodnotenie činnosti Klubu finančnej gramotnosti zahŕňajúcej stretnutia jeho členov v mesiacoch september 2022 až január 2023 – v prvom polroku školského roka 2022/2023.

Stručná anotácia

Pre pedagógov Súkromného gymnázia na Dneperskej ul. v Košiciach bol v 1. polroku školského roka 2022/ 2023 Klub finančnej gramotnosti príležitosťou na aktívnu výmenu skúseností v oblasti financií a ich spravovania. Téma financií a finančnej gramotnosti prezentuje tú oblasť, ktorá sa vyskytuje v rôznych podobách v širokom spektre vyučovacích predmetov a v mnohorakých výchovných a vzdelávacích situáciách. Jej zapracovanie do vyučovacieho procesu prirodzeným spôsobom prináša cennú skúsenosť - žiaci sú denne konfrontovaní s rôznymi aspektmi sveta financií okolo nás a pociťujú potrebu porozumieť im. Rôznorodosť predmetov, ktoré členovia Klubu finančnej gramotnosti (ďalej Klubu) vyučujú, v spojitosti s bohatými pedagogickými skúsenosťami boli a sú predpokladom toho, že

jednotlivé stretnutia boli produktívne a prinášali intenzívnu výmenu skúseností, ako aj vzájomné obohacovanie praktickými výstupmi z vyučovania a metodickými postupmi.

V uplynulom polroku boli stretnutia tematicky zamerané na problematiku úveru a dlhu. Postupne boli teoreticky a následne prakticky na základe výmeny skúseností analyzované: celková kompetencia: *Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu* a tri čiastkové kompetencie: prvá - Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov, druhá: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť a napokon tretia - Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Kľúčové slová

Finančná gramotnosť, Národný štandard finančnej gramotnosti, implementácia, celkové kompetencie, čiastkové kompetencie, stretnutia – zasadnutia Pedagogického klubu pre finančnú gramotnosť (ďalej Klubu), vzájomná spolupráca členov, kladné a záporné stránky, aktivita členov Klubu počas stretnutí, výmena skúseností a best practice z vlastnej vyučovacej činnosti, moderné vyučovacie postupy, výmena skúsenosti v oblasti medzi-predmetových vzťahov, prieskumno-analytická a tvorivá činnosť, úver, typy, náklady, prínosy, zadlženie, úročenie, bankový a nebankový subjekt, kreditná karta, RPMN, fixácia, vymáhanie dlhov, úverová história, osobný bankrot, dlžník, veriteľ, exekúcia, ochrana spotrebiteľa

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Nasledujúci písomný výstup je prehľadom zloženia Klubu finančnej gramotnosti pri Súkromnom gymnáziu Dneperská 1, predstavuje frekvenciu a spôsob jeho činnosti. Obsahuje tiež výstupy a poznatky získané vo vyučovacom procese na všeobecno-vzdelávacích predmetoch pri priebežnej implementácii prierezovej témy finančnej gramotnosti jednotlivými pedagógmi.

Jadro:**Popis témy/problém:**

V 1. polroku školského roka 2022/2023 prebiehala činnosť Klubu finančnej gramotnosti v zložení:

- Mgr. Peter Albert
- Mgr. Richard Bělohlávek
- RNDr. Dušan Bosák
- Mgr. Jana Kozáková
- Mgr. Katarína Olejárová
- Mgr. Hana Laktičová
- RNDr. Miriam Melišová-Čugová
- Mgr. Ivana Pliešovská
- RNDr. Katarína Ráciová, PhD.
- Mgr. Ivana Šmelková

Členovia Klubu sa v uplynulom polroku stretli celkovo 6 krát s frekvenciou 1 krát mesačne s výnimkou mesiaca september, kedy sa uskutočnili dve stretnutia - 09.09. a 30.09.2022.

Jednotlivé zasadnutia Klubu trvali dve hodiny, uskutočňovali sa v priestoroch Súkromného gymnázia na Dneperskej ul. 1 v Košiciach. Na začiatku každého zasadnutia Klubu boli zúčastnení členovia oboznámení s jeho cieľmi a obsahom. Po prezentovaní osnovy témy boli jej jednotlivé body preberané jednotlivo, aktivity sa uskutočňovali príležitostne aj v menších pracovných skupinách. Dôležitou súčasťou všetkých stretnutí bolo prezentovanie skúseností pedagógov s danou témou tak v osobnom živote, ako aj v pedagogickej činnosti. Zaujímavé a podnetné názory si učitelia navzájom vymieňali a tak sa po profesionálnej stránke obohacovali a získavali inšpiráciu pre ďalšie inovatívne postupy.

Spravovať osobné financie za každých okolností tak, aby jednotlivec, alebo rodina neminula nikdy viac ako zarobí, teda tak, aby bol rozdiel medzi príjmami a výdavkami vždy kladný – to je výzva, s ktorou sa počas života stretne drvivá väčšina populácie. Čeliť jej nie je jednoduché nielen v čase krízy, s ktorou sme konfrontovaní, ale ani v dobe ekonomickej konjunktúry. Dôsledkom toho je, že si veľká časť z nás musí zvyknúť na život v dlhu. Či už je to kúpa nehnuteľnosti určenej na bývanie, alebo kúpa hnutel'ného majetku vyššej hodnoty, akým je napríklad osobný automobil – málokto si môže dovoliť pripraviť naraz celú čiastku, ktorú je potrebné uhradiť. Stávame sa teda dlžníkmi, usilujeme sa o to, aby sme udržali čo najvyšší stupeň výhodnosti úveru, aby sme ho čo najrýchlejšie zaplatili za čo naj priaznivejších podmienok. To sa nám pravdepodobne podarí vtedy, keď budeme na trhu s úvermi dobre zorientovaní a keď si požičiame z dôveryhodného zdroja.

Každý úver prináša benefity typu, že si môžeme zadovážiť niečo, čo je nám na základe nášho príjmu momentálne nedostupné. Tento benefit má však svoju cenu. Ako dlžníci musíme veriteľovi vrátiť nie len požičanú sumu, ale aj náklady navyše, ktorý je finančným vyjadrením hodnoty pôžičky. Podstatné je potom zadĺženie udržať pod kontrolou, aby nemalo na naše osobné financie negatívny vplyv, aby sme ho dokázali zvládnuť bez výraznejších problémov.

Prvé stretnutie členov Klubu finančnej gramotnosti sa uskutočnilo 9. septembra.

V rámci aktuálneho zasadnutia členov klubu finančnej gramotnosti sa jeho členovia oboznámili s plánom práce a s programom jednotlivých stretnutí. Tematická náplň stretnutí korešponduje s dokumentom Národný štandard finančnej gramotnosti. Vyučujúci si budú vymieňať skúsenosti z tematického okruhu zaoberajúceho sa udržiavaním výhodnosti dlhu, požičiavaním si za priaznivých podmienok, ako aj zvládaním stavu zadĺženia. Navzájom sa podelili o skúsenosti s tým, ako sa im počas vyučovania darí implementovať problematiku života na dlh do rôznych oblastí vyučovacie.

Dokument „Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl“ vypracovaný Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR bude aj naďalej dôležitou pomôckou pre zapracovanie tém finančnej gramotnosti do vzdelávacieho procesu.

Druhé stretnutie, ktoré sa konalo 30. septembra bolo zhrnutím a konfrontáciou vedomostí a praktických skúseností s úvermi poskytovanými rôznymi inštitúciami. Predstavené boli ich výhody ale aj nevýhody a riziká zadlžovania sa úverom. Významnou súčasťou faktografickej prezentácie bola rola úroku ako základného spôsobu odplaty pre veriteľa za požičanie finančných prostriedkov a podstatného nákladu pre dlžníka.

Zadlženosť vzniká vtedy, keď ekonomické subjekty, napríklad domácnosti nemajú dostatok vlastných zdrojov na financovanie svojich súčasných potrieb a financujú ich z cudzích zdrojov. Nebolo by to ale možné, ak by súčasne neexistovali ekonomické subjekty, ktoré majú dočasný prebytok zdrojov, ktoré momentálne nepotrebujú a môžu ich poskytnúť tým subjektom, ktoré majú zdrojov nedostatok. V dôsledku uvedenej situácie vznikajú úverové vzťahy medzi veriteľmi a dlžníkmi. Veritelia poskytujú svoje dočasne prebytočné finančné prostriedky za odplatu dlžníkom, ktorí budú svoje záväzky voči veriteľom splácať v budúcnosti, na úkor zníženia svojej budúcej spotreby. Nedostatok finančných zdrojov môžu v určitom čase pociťovať a aj pociťujú všetky ekonomické subjekty a tak sa zadlžujú nielen domácnosti, ale aj firmy a tiež štáty. Pod zadlženosťou domácností rozumieme súčet všetkých úverov, poskytnutých domácnostiam v určitej krajine, bez ohľadu na účel ich použitia. Ide najmä o hypotekárne úvery, ktoré tvoria prevažnú časť celkovej zadlženosti a spotrebiteľské úvery, ku ktorým patria úvery od bánk, lízingových spoločností a spoločností splátkového predaja.

Obr. 1: Hypotekárny a spotrebiteľský úver

Žiť na dlh a požičiavať si na svoje bežné aj dlhodobé potreby sa stalo bežnou súčasťou života vo väčšine krajín. To, čo ľudí vedie k zadlžovaniu je preferovanie súčasnej spotreby, hoci aj za cenu pôžičky a platenia úrokov pred sporením a odkladaním spotreby do budúcnosti. Ľudia si teda vyberajú z dvoch možností: buď odložiť spotrebu a najskôr si potrebnú sumu nasporiť, alebo si dopriať spotrebu hneď, hoci aj za požičané peniaze a v budúcnosti splácať

úver aj s úrokmi. Zadlžovanie domácností teda ovplyvňujú najmä ich príjmy, ktoré dosahujú v rôznych fázach života rôznu výšku, ale aj hodnota majetku, ktorým domácnosti disponujú. Ľudia snažia maximalizovať svoj úžitok a chcú dosiahnuť relatívne stabilnú úroveň spotreby v priebehu celého svojho života. Dá sa predpokladať, že za určitých podmienok je spotreba v rôznych etapách života jednotlivca pomerne vyrovnaná a ani očakávaný pokles príjmu by nemal viesť k výraznejšiemu zníženiu spotreby.

Na základe toho môžeme pôžičky a zadlžovanie považovať za prostriedok na vyrovnanie úrovne spotreby v priebehu života človeka, najmä v období mladosti, kedy sú spravidla príjmy nižšie ako spotreba. Ide o obdobie, kedy mladý človek začína svoju profesionálnu kariéru a jeho príjmy sú ešte relatívne nízke. Zároveň ale potrebuje financovať svoje bývanie a vybavenie domácnosti a preto sa väčšinou musí zadlžiť. Požičané peniaze spláca z neskorších vyšších príjmov v strednom veku. Z vyšších príjmov dokážu niektoré domácnosti tvoriť aj úspory, z ktorých budú žiť v starobe, keď budú ich príjmy opäť nízke. Významným faktorom, ktorý ovplyvňuje zadlženosť domácností sú aj ich očakávania o budúcich príjmoch, ktoré sú významnou mierou ovplyvňované makroekonomickou situáciou v danej krajine, konkrétne úrovňou ekonomického rastu, mierou nezamestnanosti a mierou inflácie. S ekonomickou situáciou v krajine totiž súvisia aj aktuálne podmienky pre poskytovanie úverov v danej krajine. Ich dostupnosť a výška úrokových sadzieb tiež ovplyvňujú zadlženosť domácností.

Preto sa domácnosti najviac zadlžujú práve v takzvaných dobrých časoch, ktorými sú obdobia ekonomickej konjunktúry s nízkou úrovňou nezamestnanosti a zvyčajne aj s priaznivými podmienkami pre poskytovanie úverov.

Tretie stretnutie konané v mesiaci október prezentovalo možnosti, ako udržať výhodnosť dlhu. Do popredia vstúpili opäť hypotekárne úvery, ktoré sú často využívané mladou generáciou za účelom uspokojenia potreby bývania vo vlastnej nehnuteľnosti. Aj v turbulentnejších obdobiach ekonomického vývoja je možné udržať primárnu výhodnosť z obdobia uzavretia zmluvy o úvere. A to zmluvným zafixovaním úrokovej sadzby na určité obdobie.

Zvládanie dlhu bolo ďalšou témou, ktorá rezonovala na tomto stretnutí členov Klubu. Miera zvládania úverového zaťaženia domácnosti záleží tak od makro- ako aj od mikroekonomických faktorov. Ak sa zhorší celková situácia v ekonomike z dôvodu globálnej krízy, je napríklad zvýšenie úrokovej sadzby hypoték nevyhnutnosťou. Tú potom možno aspoň v strednodobom časovom horizonte preklenúť vyššie uvedenou fixáciou úroku. V prípade výrazného nárastu nezamestnanosti sa môže do značnej miery zvýšiť počet domácností, pre ktoré sa dlhové zaťaženie v dôsledku poklesu príjmu stane ťažko zvládnuteľné. Je preto nevyhnutné, aby štát v takýchto situáciách aktivoval pomocné opatrenia – napríklad sieť dlhového poradenstva.

V ďalšej časti tohto stretnutia boli vymedzené základné rozdiely medzi bankovými a nebankovými subjektmi:

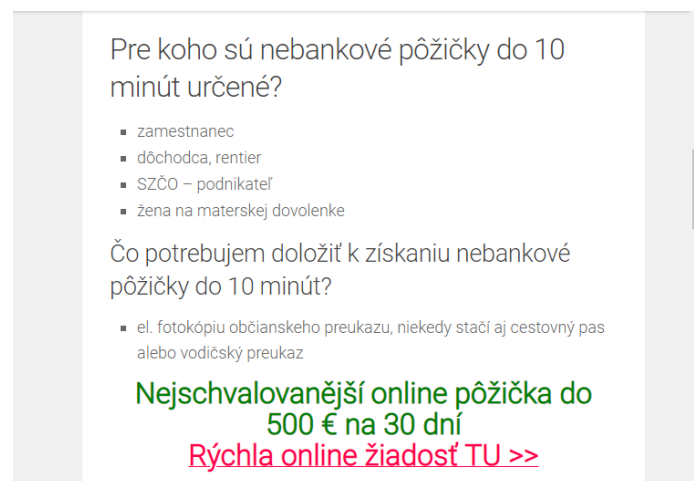
Obr. 2: Práca s klientom v pobočke komerčnej banky

Na finančnom trhu existuje veľké množstvo spoločností poskytujúcich úverové produkty širokej verejnosti. Aj keď sú produkty ponúkané týmito spoločnosťami v mnohých aspektoch podobné, nájdu sa aj rozdiely medzi bankovými a nebankovými pôžičkami.

Základným rozdielom je skutočnosť, že banky väčšinou pristupujú k výberu svojich zákazníkov prísnejšie. Aby mohli poskytovať úvery s nižšími úrokmi, musia každého žiadateľa o pôžičku skontrolovať a overiť si, či bude schopný svoj dlh splácať.

Takisto určite nemôže mať potenciálny klient zápis v registri dlžníkov. Tieto kontroly sú cenou, ktorú musíme zaplatiť za nízke úroky. Tie totiž pri bankových pôžičkách bývajú často nižšie, ako tie ponúkané nebankovými spoločnosťami.

Nebankové spoločnosti sú spravidla vo výbere svojich klientov benevolentnejšie. Niektoré svojich klientov nekontrolujú vôbec, iné požadujú aspoň nejaký doklad o pravidelnom príjme či doklad o trvalom pobyte na území Slovenskej republiky. Pravidelným príjmom sa rozumie hlavne zamestnanie, no mnohé nebankové spoločnosti požičajú aj matkám na materskej dovolenke či poberateľom dôchodku. Samozrejmou je, že bez riadnej kontroly žiadateľa o pôžičku a jeho schopnosti splácať budú pri týchto pôžičkách úroky vyššie. S vymáhaním dlhov od neplatičov sú spojené vysoké náklady, proti ktorým sa nebankové spoločnosti istým spôsobom poisťujú práve formou vyšších úrokov. A keďže žiadatelia nie sú dôkladne preverení, neplatičov sa tu nájde viac ako pri klientoch bankových inštitúcií.

Pre koho sú nebankové pôžičky do 10 minút určené?

- zamestnanec
- dôchodca, rentier
- SZČO – podnikateľ
- žena na materskej dovolenke

Čo potrebujem doložiť k získaniu nebankové pôžičky do 10 minút?

- el. fotokópiu občianskeho preukazu, niekedy stačí aj cestovný pas alebo vodičský preukaz

Nejschvalovanejší online pôžička do 500 € na 30 dní
Rýchla online žiadosť TU >>

Obr. 3: Príklad toho, že k úveru od nebankového subjektu je možné sa dostať jednoducho.

Tieto inštitúcie sú v podmienkach a preverovaní bonity klienta benevolentné.

Bankové spoločnosti nám teda vedia poskytnúť nižší úrok a celkovo lacnejšiu pôžičku, no je náročnejšie sa k nim dostať. Ak má klient problém získať pôžičku od banky, môže sa obrátiť na nebankové spoločnosti. Medzi nimi takmer vždy nájde spoločnosť ochotnú požičať, ale musí si dať pozor na vysoké úroky a neseriózný prístup zo strany niektorých z nich. V nebankových spoločnostiach sa navyše nikto nebude pýtať na účel pôžičky.

Ďalšou prezentovanou témou bolo RPMN.

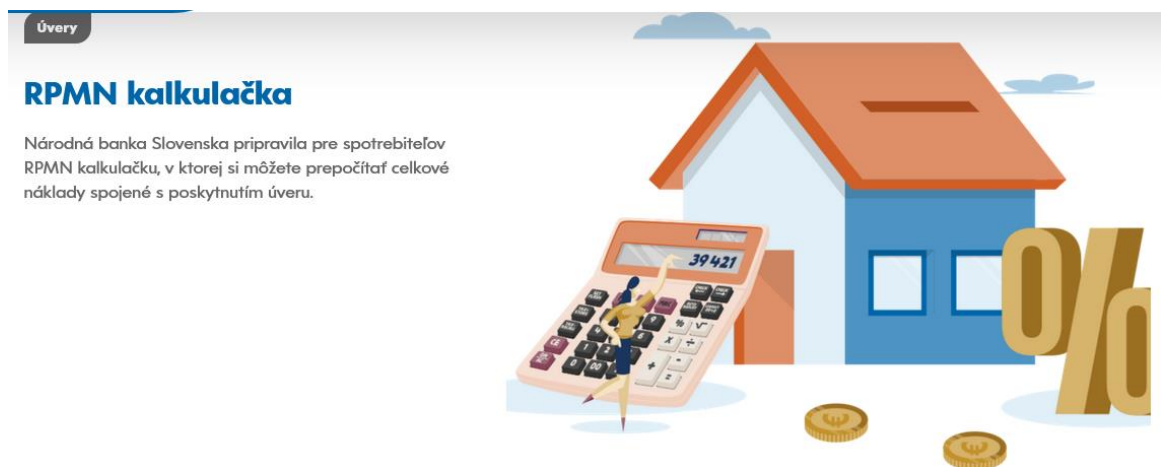
RPMN je ročná percentuálna miera nákladov. Je to teda súhrn všetkých poplatkov a úrokov za poskytnutie úveru a teda ide o celkovú a skutočnú cenu, ktorú za úver v konečnom dôsledku klient zaplatí. Na túto skratku by ste sa teda mal každý dlžník zamerať minimálne s rovnakou dôležitosťou, ako na výšku úrokovej sadzby.

Faktory, ktoré vplývajú na hodnotu RPMN:

- výška poskytovaného úveru,
- doba, na ktorú je úver poskytovaný,
- výška nákladov (splátok a poplatkov, ktoré súvisia s poskytnutím úveru) ,
- informácia o výške splátok úveru a prípadných ďalších platieb,
- informácie o lehote splatnosti každej splátky

RPMN zahŕňa napríklad:

- poplatky vzťahujúce sa k posúdeniu žiadosti o úver,
- administratívne poplatky, resp. poplatky za uzatvorenie úverovej zmluvy,
- poplatky za prevody peňažných prostriedkov,
- prvú navýšenú splátku,
- poistenie schopnosti splácať

Obr. 4: Príklad širokého spektra možností použiť online kalkulačku na výpočet RPMN

Členovia Klubu sa na októbrovom stretnutí zaoberali aj problematikou kreditnej karty ako formy úveru:

Kreditná karta, je platobná karta s nastaveným úverovým limitom. Na rozdiel od debetnej platobnej karty nie je viazaná na bežný účet. Limit prečerpania na kreditnej karte je výška finančných prostriedkov, ktoré banka požičiava klientovi za vopred dohodnutých podmienok, vrátane úrokov a poplatkov v zmysle platného sadzobníka. Výhodou je, že klient môže kreditnú kartu použiť kdekoľvek u obchodníka na zaplatenie tovaru, ale aj služby bez toho, aby použil svoje vlastné peniaze.

Kreditnú kartu môže klient bezpečne a komfortne použiť aj pri platbe cez internet. Neodporúča sa, kreditnú kartu použiť pri výbere hotovosti z bankomatu, nakoľko za túto transakciu banka účtuje vysoký manipulačný poplatok a zároveň tieto peniaze bezodkladne úročí.

Základné rozdiely medzi kartami

Debetná karta	Kreditná karta
<ul style="list-style-type: none">1. Disponujete vlastnými peniazmi2. Zaplatíte toľko, koľko máte na účte3. Viazanosť na bežný bankový účet	<ul style="list-style-type: none">1. Disponujete požičanými peniazmi2. Máte prečerpatel'ný úverový limit3. Peniaze môžete vrátiť aj bez poplatku

Obr. 5: Príklad vysvetlenia rozdielu medzi debetnou a kreditnou kartou v online prostredí

Finančné prostriedky môže klient používať bez akéhokoľvek navýšenia a to v prípade, že využije bezúročné obdobie. Za tento čas nebude platiť žiadne úroky. Toto bezúročné obdobie trvá 40 až 55 dní podľa toho, ktorá banka kreditnú kartu poskytla. Využiť bezúročné obdobie znamená splatiť všetko, čo bolo kartou zaplatené v priebehu jedného mesiaca ku dňu splatenia v ďalšom mesiaci. V danom prípade klient používa peniaze banky v podstate zadarmo. Musí však striktno dodržať vyššie uvedené pravidlo.

Štvrté stretnutie dňa 25. novembra bolo tematicky zamerané okrem iného na problematiku vymáhania dlhov a na úverovú históriu.

Vymáhaniu dlhov sa venujú rôzne súkromné firmy, často sú to advokátske kancelárie. Dlhy vymáhajú samozrejme prednostne mimosúdnou cestou, súdne vymáhanie nastáva až pri vyčerpaní iných možností. Za vymoženie peňazí inkasujú vopred dohodnutú a z príslušnej právnej úpravy vyplývajúcu odplatu.

V rámci tejto právnej služby ponúkajú vymáhanie peňažných dlhov z rôznych typov obchodnoprávných, občianskoprávných alebo pracovnoprávných vzťahov, napríklad:

- vymáhanie nezaplatenej faktúry,
- vymáhanie vrátenia poskytnutej pôžičky,
- vymáhanie nezaplatenej kúpnej ceny,
- vymáhanie dlžného nájomného,
- vymáhanie zmluvných pokút,
- vymáhanie mzdy, odmeny alebo náhrady mzdy,
- vymáhanie dlžného výživného,
- vymáhanie bezdôvodného obohatenia,
- vymáhanie náhrady škody

Ďalšou prebratou témou na tomto stretnutí bola úverová história. Do každej žiadosti o úver sa zapisujú informácie o všetkých aktuálnych úverových produktoch klienta, ktoré si banky preverujú prostredníctvom úverového registra. Úverový register spravuje informácie o úveroch, povolenom prečerpaní na účtoch, kreditných kartách, podaných žiadostiach o úvery v bankách a podobne. Medzi najčastejšie patria napr. splátky leasingu, splátky spotrebných úverov a iných úverových produktov. Banky ďalej zaujíma aj či má klient kreditnú kartu, alebo či má takzvané povolené prečerpanie na bežnom účte (tiež známe ako kontokorentný úver). Banku tiež zaujíma limit povoleného prečerpania alebo limit kreditnej karty. 5% z poskytnutého limitu sa považuje za mesačnú splátku úveru.

Ak má klient napríklad na bežnom účte limit povoleného prečerpania 700 €, tak 5% z tejto sumy (35 €) sa považuje za mesačnú splátku povoleného prečerpania alebo kreditnej karty. A to bez ohľadu na to, či je v mínuse, alebo či kartu vôbec používa.

Splátky všetkých úverov znižujú disponibilný príjem klienta. V praxi to znamená, že keď klient spláca napr. leasing 200 € mesačne, tak táto splátka znižuje jeho dokladovaný mesačný príjem. Z tohto uhla pohľadu to vyzerá tak, že najlepšie je nemať žiadny úver. Nie vždy to je ale tak. Niekedy pomôže ak klient v minulosti úver mal, alebo stále má a banka vidí, že ho vždy riadne splácal. Tomu sa hovorí „čistý úverový register“. V prípade ak klient kedykoľvek v minulosti splácal úver s omeškaním, alebo nesplácal vôbec, veriteľská banka urobí v registri zápis. Aj tieto zápisy môžu mať rôznu hodnotu alebo váhu. Tá závisí od toho koľko dní bol klient so splátkou v omeškaní, koľko krát bol v omeškaní, ako často a podobne.

Aj keď mal klient v minulosti negatívne záznamy v úverovom registri, neznamená to, že nemôže získať úver. Niektoré banky majú istú mieru tolerancie záznamov v úverovom registri. Je však dôležité vedieť o týchto skutočnostiach ešte pred podaním žiadosti o úver.

Piate stretnutie členov Klubu finančnej gramotnosti bolo venované problematike nadmerného zadlženia, osobnému bankrotu a právam dlžníkov a veriteľov.

Nadmerné zadlženie je stav, kedy jednotlivec alebo domácnosť už ďalej nedokáže sám zvládať svoje dlhy a splácať ich, pričom upadá do dlhovej špirály a následne aj do exekúcie či osobného bankrotu a dostáva sa do následnej sociálnej izolácie. Vzniká najmä v dôsledku straty príjmu zo zamestnania, podnikania, alebo ako dôsledok rozvodu, separácie alebo vplyvom choroby svojej či člena domácnosti, ktorá neumožňuje zotrvať v zamestnaní či podnikaní.

O oddlženie môže fyzická osoba žiadať za splnenia nasledovných podmienok:

1. Osoba musí byť fyzickou osobou, pričom sa nerozlišuje to, či ide o fyzickú osobu podnikateľa alebo nepodnikateľa a rovnako je bezvýznamné, či ide majetok z podnikateľskej činnosti alebo nie. Stačí, aby išlo o fyzickú osobu.
2. Osoba musí byť platobne neschopná. Fyzická osoba je platobne neschopná, ak nie je schopná plniť 180 dní po lehote splatnosti aspoň jeden peňažný záväzok.

3. Osoba musí preukázať, že sa voči nej vedie exekučné konanie (daňové exekučné konanie, exekúcia vymáhaná Sociálnou poisťovňou, výkon dražby, atď.)
4. Osoba musí mať poctivý zámer, teda musí mať snahu v rámci svojich možností vyriešiť svoje dlhy. Táto snaha by mala byť úprimná, pričom osoba by nemala robiť pri uspokojovaní veriteľov obštrukcie, správcovi a veriteľom by mala poskytovať potrebnú súčinnosť, vynaložiť snahu získať zamestnanie, alebo si zabezpečiť iný zdroj príjmov, v prípade nie nepatrného dedenia, daru alebo výhry zo stávky alebo hry ponúknuť aspoň polovicu takéhoto zdroja dobrovoľne veriteľom na uspokojenie nevyhnutného dlhu, prípadne vynaložiť snahu o zaradenie sa do spoločnosti.

ZÁKLADNÉ POJMY

Dlžník – osoba, ktorá dlží peniaze

Veriteľ – osoba, ktorá požičala dlžníkovi peniaze

Platobná neschopnosť – stav, kedy dlžník nie je schopný zaplatiť 180 dní po dátume splatnosti aspoň jeden dlh

Poctivý zámer – dlžníková snaha riešiť svoje dlhy v rámci svojich možností

Obr. 6: Vyobrazenie informačnej brožúry slúžiacej ako sumár rád pre osobu, ktorá má záujem o oddlženie. Materiál obsahuje zjednodušený právnický text prístupnejší širokej neodbornej verejnosti.

Nasledovala rozprava o tom, ktorú osobu, alebo inštitúciu označujeme ako dlžník. Mohli by sme ju definovať napríklad ako fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá je povinná splniť záväzok (nemusi byť vždy len finančný) voči veriteľovi. Konkrétny typ dlžníka závisí od typu dlhu (napr. daňový dlžník, úverový dlžník a pod.). Veriteľ má voči dlžníkovi pohľadávku, dlžník voči veriteľovi záväzok.

V prípade bankových úverov je dlžníkom ten, komu banka poskytla peniaze a ktorý sa ich v zmluve zaviazal vrátiť v stanovených splátkach spolu s úrokmi.

Na druhej strane veriteľ je Fyzická alebo právnická osoba, voči ktorej vykazuje dlžník záväzok. Veriteľom je teda osoba, ktorá dlžníkovi požičala peniaze (poskytla mu napr. úver) alebo dlžníkovi poskytla iné hodnoty na dohodnutý čas. Veriteľ má voči dlžníkovi pohľadávku, dlžník má voči veriteľovi záväzok. V obchode je veriteľom najmä dodávateľ tovaru alebo služieb, pokiaľ tieto nie sú zaplatené.

Každý dlžník má právo byť vždy objektívne a presne informovaný o svojom dlhu a v súlade s platnou legislatívou presne informovaný a napomínaný ohľadom nutnosti vyrovnáť svoju dlžobu. Taktiež má právo požiadať o odklad splátok a o vytvorenie splátkového kalendára, ktorý zohľadňuje aktuálnu výšku jeho príjmov tak, aby dlžobu dokázal reálne splatiť a splniť tak svoj záväzok voči veriteľovi.

Veriteľ má po uplynutí dohodnutej lehoty splatnosti právo domáhať sa splatenia svojej pohľadávky voči dlžníkovi. Toto právo má možnosť naplniť napríklad tak, že vymáhaním poverí tretiu osobu, či už firmu zaoberajúcu sa vymáhaním pohľadávok, alebo advokátsku kanceláriu, ktorá danú činnosť vykonáva.

Na **šiestom stretnutí** v januári boli témami spotrebiteľský úver a jeho poskytovatelia a systém ochrany spotrebiteľa pri spotrebiteľských úveroch.

Spotrebiteľský úver je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

Povolené prečerpanie je forma spotrebiteľského úveru, ktorý umožňuje spotrebiteľovi disponovať s peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku jeho platobného účtu, ktorý má vedený u veriteľa.

Prekročenie je automaticky prijaté prečerpanie, pri ktorom veriteľ umožňuje spotrebiteľovi disponovať peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na platobnom účte spotrebiteľa alebo nad rámec dohodnutého povoleného prečerpania.

Celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom sú všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť. Ide o RPMN.

Zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Spotrebiteľ je oprávnený odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo odo dňa, keď sú spotrebiteľovi doručené zmluvné podmienky.

Spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Veriteľom môže byť banka, alebo nebankový subjekt. Je oprávnený ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery len na základe povolenia udeleného Národnou bankou Slovenska. Zoznam subjektov s udeleným povolením je zverejnený na oficiálnej stránke Národnej banky Slovenska.

Záver:

Míňať nanajvýš toľko finančných prostriedkov, koľko jednotlivec, alebo domácnosť zarobí, v ideálnom prípade toľko, aby bolo možné vytvárať aj úspory – takéto hospodárenie je prianím mnohých. Jeho uskutočnenie je však náročné a to obzvlášť v krízovom období. Preto sa stáva nevyhnutnou realitou a čoraz rozšírenejším javom zadlžovanie a využívanie rôznych typov úverov. Tie sú bezpochyby prínosom, pretože človek takto dokáže zaplatiť aj za svoju budúcu spotrebu. So zadlžovaním je však spojené široké spektrum rizík. Členovia Klubu finančnej gramotnosti sa na svojich stretnutiach v uplynulom roku zaoberali aj spôsobmi, ako takýmto problémom predchádzať, resp., ak už nastali, ako ich vyriešiť a zvládnuť. Podstatnou myšlienkou v priebehu všetkých šiestich stretnutí bola tá, že situácia dlžníka je v zásade pozitívnejšia vtedy, keď nad transakciami vedúcimi k zadlžovaniu má kontrolu štát prostredníctvom Národnej banky Slovenska. Tak je to napríklad v prípade komerčných bánk a pri produktoch pri Spotrebiteľských úveroch.

Zhrnutie a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov:

Sebazdokonaľovanie a vzájomná výmena praktických skúseností medzi pedagogickými zamestnancami vyučujúcimi jednotlivé predmety sú možnosťami, ako naďalej realizovať:

- úspešnú implementáciu tém finančnej gramotnosti do vyučovania
- zavádzanie inovatívnych metód, ktoré menia učenie na vysoko motivujúcu činnosť
- napredovanie pri úspešnom plnení úloh projektu

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Peter Albert
12. Dátum	31.01.2023
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Viera Dudáš
15. Dátum	03.02.2023
16. Podpis	